

зручність, добробут і красу докiлля, а отже – примножують радiсть, естетичну насолоду створеними виробами, гармонiйним дизайн середовищем.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886

2. Мачача Т. С.. Теоретико-методологiчні засади проектування змісту технологiчної освіти. *Український педагогiчний журнал* №3. 2016. 105–114. <https://lib.iitta.gov.ua/712561/>

3. Мачача Т. С. Модельна навчальна програма «Технологiї. 7–9 класи» для закладiв загальної середньої освіти (*гриф МОН України № 3.0227-2023*). <https://lib.iitta.gov.ua/736583/1/Tekhnolohiyi.7-9.kl.Machacha.14.08.2023.pdf>

4. Мачача, Т. С.. *Проектування виробiв в етностилi. Навчальний посiбник* [Електронне видання], 2021. с. 226. КОНВІ ПРiНТ, м. Киiв, Україна. <https://lib.iitta.gov.ua/729472/>

Оршанський Л. В.

*доктор педагогiчних наук, професор,
завiдувач кафедри технологiчної та професiйної освіти
Дрогобицького державного педагогiчного
унiверситету iм. Iвана Франка*

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА І САКРАЛЬНА ДЕРЕВ'ЯНА АРХІТЕКТУРА ЯК ВИРАЗНИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Українська вишивка і сакральна дерев'яна архітектура є двома ключовими виразниками національної ідентичності України. Ці два види народного мистецтва мають довгу історію і глибокі корені в українській культурі. Відомо, що, українська вишивка є одним з найвідоміших символів української національної культури. Вона виконується на тканинах шовком, льоном або бавовною за допомогою голок і ниток.

Вишивка має різноманітні геометричні та рослинні орнаменти, а також символіку, пов'язану з українськими традиціями і віруваннями. Кожен регіон України має свої унікальні стилі та зразки вишивки, які передають місцеву культуру й ідентичність.

Сакральна дерев'яна архітектура також відіграє важливу роль у вираженні української національної ідентичності. Ця форма мистецтва включає в себе будівництво церков, каплиць й інших релігійних споруд з використанням дерева як основного будівельного матеріалу. Українські дерев'яні церкви мають характерний архітектурний стиль із багатими вишуканими деталями, що включають в себе різьблення, фрески, вітражі й інші прикраси. Ці споруди не лише служать релігійним цілям, а й є важливою складовою культурної спадщини України.

Визначною пам'яткою сакральної дерев'яної архітектури є Церква Святого Юра в Дрогобичі, яка розташована на західних теренах України, в Львівській області. Збудована на межі XV – XVI століть, ця церква є одним із найкращих прикладів цього виду українського народного будівництва. Церква Святого Юра зводилася без використання цвяхів, виключно з дерев'яних брусів і дошок, що свідчить про високу майстерність і технічну складність будівництва. Вона має характерну архітектурну форму, яка включає в себе високий дзвіницю, великий центральний зал і невеликі прибудови. Церква прикрашена різьбленими орнаментами та вишуканими розписами, що робить її дуже вразливою до зношування та потребує постійного утримання.

Сакральність об'ємного спорудження дерев'яного храму передовсім підкреслювалося завершеннями у вигляді куполів, які варіювалися від одного до п'яти та мали вишукані криволінійні форми силуетів. При виборі завершення дерев'яних храмів використовувався принцип одно-, три- і п'ятикупольного рішення, яке підкреслювало осьовий базилікальний розвиток сакральної споруди. Прикладом п'ятикупольних церков є церква Святого Юра, що належить до галицького типу сакральних споруд (рис. 1).

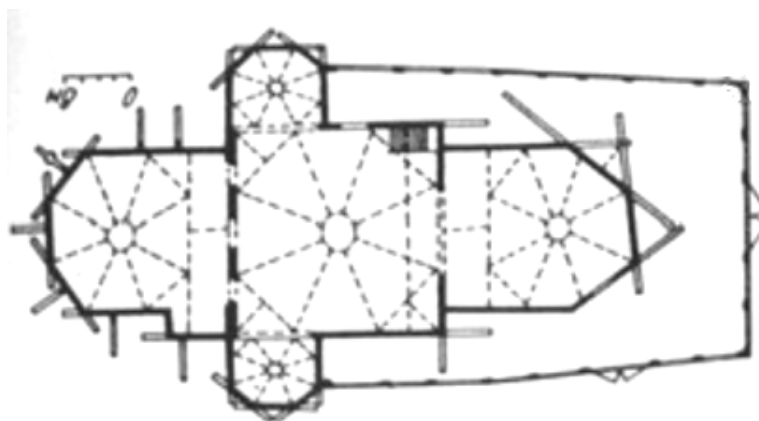

Рис. 1. П'ятикупольна церква Святого Юра
галицького типу в м. Дрогобич Львівської області

Найбільш яскраве враження справляють інтер'єри дерев'яних храмів. Це стосується передовсім привабливості стінопису та сакрального обладнання з художньо-естетичного погляду. Нижче подаємо унікальні розписи стін дрогобицької духовної святині – церкви Святого Юра, на яких повсюдно використані символи, що характерні й для народної вишивки – хрести, сварги, безкінечники, квіти та ін. (рис. 2).

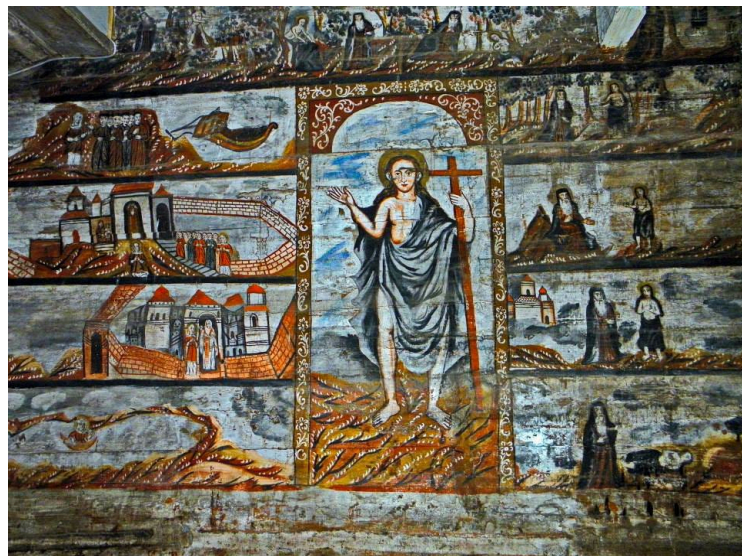

Рис. 2. Настінний розпис церкви Святого Юра в м. Дрогобич

Зазначений культовий об'єкт є найкраще збереженою дерев'яною спорудою традиційного типу зрубів, завдяки яким можна дослідити як історію архітектурного проектування в Карпатському регіоні, так і вітчизняні традиції сакральної архітектури, будівництва, іконопису, орнаментики тощо. Тому викладачами та студентами Дрогобицького педагогічного університету було реалізовано дослідницький проєкт, який складався з низки етапів: 1) пошук інформації, оцифрування (фотографування фрагментів внутрішнього інтер'єру й екстер'єру церкви – фасаду, галерей, вікон, дверей, сходів, арок, конструктивних особливостей столярних з'єднань тощо) та паспортизація зібраних матеріалів про дрогобицький храм; 2) графічне виконання прототипу макету церкви та креслень з

використанням комп'ютерної програми (SolidWorks) та SLS-технології;
3) виготовлення макету-копії цієї церкви у масштабі 1 : 25 (див. рис. 3 – 8).

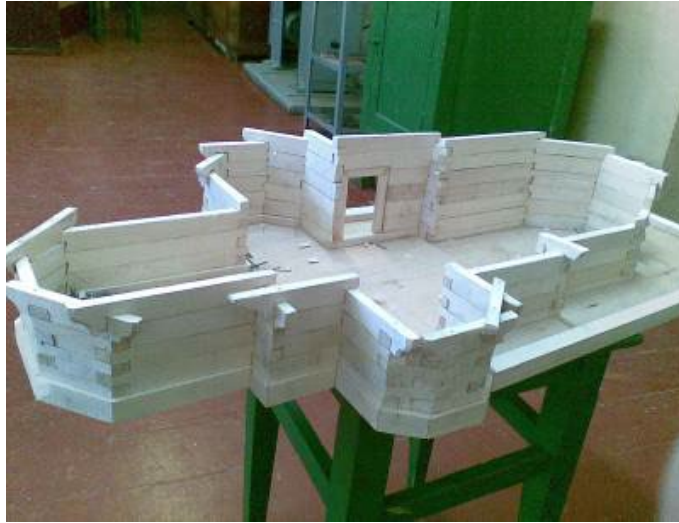

Рис. 3. Виготовлення основи та несучих стін церкви

Рис. 4. Виготовлення опорних балок перекриття

Рис. 5. Виготовлення галерейних арок

Рис. 6. Покриття даху і піддашся «гонтами» (дерев'яними дощечками)

Рис. 7. Виготовлення куполів («бань») і покриття «гонтами»

Рис. 8. Церква Святого Юра у Дрогобичі (зліва) та її макет (справа)

Принагідно зазначимо, що церква Святого Юра в Дрогобичі визнана пам'яткою національного значення і включена до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (червень 2013 р.). У грудні 2023 р. Комітет ЮНЕСКО із захисту культурної спадщини затвердив рішення внести її до Міжнародного переліку культурних цінностей, які перебувають під тимчасовим посиленням захистом. Церква Святого Юра в Дрогобичі є не лише архітектурним шедевром, а й важливою складовою культурної спадщини українського народу. Її унікальність полягає в поєднанні традиційних українських будівельних технологій з релігійним значенням і традиційною символікою, яка характерна для різних видів декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема й вишивки.

Отже, як вишивка, так і сакральна дерев'яна архітектура є символами національної гордості, котрі виражають унікальність української культури та сприяють збереженню національної ідентичності. Крім того, вони використовуються як засоби комунікації, допомагаючи українському народові передавати свої цінності, історію та традиції з покоління в покоління.

Титаренко В. П.

*докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

В умовах сьогодення, інтеграції нашої держави до Європейського співтовариства стрімко зростає значення особистості у розвитку її соціально-значущих якостей. З цієї причини виникла потреба у спеціалістах, які володіють художньо-творчими здібностями. Цю групу